

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ

ਕਪੂਰ ਜੇ. ਦੇ ਅੱਗੇ

ਭਾਗੀ ਰਾਮ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, - ਬਚਾਅ ਪੱਖ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ।

ਬਨਾਮ

1. ਬੀਰਬਲ। ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, -ਮੁਦਈ ਅਤੇ ਲਖੂ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ-ਜਵਾਬਦਾਰ।

1949 ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 576.

ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਮਿਤੀ 28 ਅਪ੍ਰੈਲ 1954

ਕਸਟਮ (ਪੰਜਾਬ)-ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ-ਮਾਂ-ਕੀ ਭਰਾਵਾਂ ਨਾਲੋਂ ਬਿਹਤਰ ਵਾਰਸ-ਪਰਸਨਲ ਲਾਅ ਅਧੀਨ ਸਥਿਤੀ-ਕਾਂਗੜਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਮਿਡਲਟਨ ਦੇ ਕਸਟਮਰੀ ਲਾਅ, ਸਵਾਲ- ਅਤੇ ਜਵਾਬ 44, 49, 50 ਤੋਂ 52 ਅਤੇ 54-ਮਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵੱਖਰੀ ਹੋਵੇ,

ਰੱਖਿਆ- ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਂ ਭਰਾਵਾਂ ਨਾਲੋਂ ਬਿਹਤਰ ਵਾਰਸ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰੀਤੀਗਨ ਦੇ ਕਸਟਮਰੀ ਲਾਅ ਦੇ ਡਾਇਜੈਸਟ, ਜੋ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਹੈ, ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਿਵਾਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮਾਂ ਇੱਕ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਸਫਲ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਰਦ ਰੇਖਿਕ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਵਿਧਵਾ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਮਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਸਵੈ-ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਤੇ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਧੀਆਂ ਜਾਂ ਜਮਾਂਦਰੂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਪਰਸਨਲ ਲਾਅ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਆਮ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਾਂ ਭਰਾਵਾਂ ਨਾਲੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਮਰਦ ਮਾਲਕ ਦੀ ਬਿਹਤਰ ਵਾਰਸ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕਾਂਗੜਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਰਿਵਾਜ-ਏ-ਐਮ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 44 ਤੋਂ 55 ਦੀ ਸਹੀ ਪੜਨ 'ਤੇ, ਵਿਧਵਾ ਅਤੇ ਮਾਂ ਮਰਦ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਵਾਰਸ ਹਨ ਜੋ ਮਰਦ ਵੰਸ਼ ਨੂੰ ਛੱਡੇ ਬਿਨਾਂ ਮਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਦੂਜੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ। ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਧਵਾ ਅਤੇ ਮਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਮਾਂ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਜੀਹੀ ਵਾਰਸ ਹੋਵੇਗੀ।

7 ਮਈ 1949 ਨੂੰ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਵਿਖੇ ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਾਮ ਲਾਲ, ਸੀਨੀਅਰ ਸਬ-ਜੱਜ, ਕਾਂਗੜਾ ਦੇ ਵਧੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਅਪੀਲੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ, ਸਬ-ਜੱਜ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਕਾਂਗੜਾ, ਮਿਤੀ 19 ਅਪ੍ਰੈਲ 1948, ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ। ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਪੂਰਵ-ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਤੇ 8 ਜੂਨ 1949 ਨੂੰ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਮੁਦਈ ਨੂੰ 632 ਰੁਪਏ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇਣਾ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚੱਲੇਗਾ।

ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਸਹਿਣ ਕਰਨ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਡੀ ਕੇ ਮਹਾਜਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਨੇਮੋ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਕਪੂਰ, ਜੇ. ਸੀਨੀਅਰ ਸੁਬਾਰਡੀਨੇਟ-ਜੱਜ, ਧਰਮਸਾਲਾ ਦੇ ਅਪੀਲੀ ਫਰਮਾਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਇਸ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਦਾ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ। ਕਿ ਇਸ ਬਾਰੇ ਰਿਵਾਜ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਕੀ ਹੈ।

ਲੱਖੂ ਅਤੇ ਮਿਸ. ਭੋਲੂ ਦੀ ਵਿਧਵਾ ਬ੍ਰਿਜੀ ਨੇ 13 ਜੁਲਾਈ, 1941 ਨੂੰ ਝਗੜੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਭਾਗੀ ਰਾਮ, ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਜਗਤ ਰਾਮ ਨੂੰ 632 ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਵੇਚ ਦਿੱਤੀ। 26 ਅਪ੍ਰੈਲ 1942 ਨੂੰ ਇੰਤਕਾਲ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਬੀਰਬਲ ਅਤੇ ਸੋਹਨੂੰ, ਜੋ ਪਰਦੇਸੀਆਂ ਦੇ ਜਮਾਂਦਰੂ ਸਨ, ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸੂਟ ਲੈ ਕੇ ਆਏ। ਸੁਬਾਰਡੀਨੇਟ ਜੱਜ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਜਗਤ ਰਾਮ, ਇੱਕ ਵੈਡੀਜ਼ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਮਾਂ ਜੋ ਕਿ ਉਸਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਸੀ, ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਕੇਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਜਗਤ ਰਾਮ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਭਾਗੀ ਰਾਮ ਅਤੇ ਹਰੀ ਰਾਮ ਦੁਆਰਾ ਕਾਫ਼ੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਜਗਤ ਰਾਮ ਦੀ ਮੌਤ ਕਦੋਂ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਕੀ ਉਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮਰ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੀ।

ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜਗਤ ਰਾਮ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ ਕਿ ਜਗਤ ਰਾਮ ਦਾ ਅਸਲ ਵਾਰਸ ਕੌਣ ਸੀ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਗਠਨ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧ ਸਕਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਸੀਨੀਅਰ ਸੁਬਾਰਡੀਨੇਟ ਜੱਜ ਕੋਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਰਿਵਾਜ ਦੇ ਤਹਿਤ ਭਰਾ ਮਾਂ ਨਾਲੋਂ ਬਿਹਤਰ ਵਾਰਸ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਭਰਾ ਧਿਰ ਸਨ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਖਾਲੀ ਹੋਣ ਦੁਆਰਾ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ। ਦੇ ਬਿਹਤਰ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸਨ. ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਆਏ ਹਨ, ਅਤੇ ਸਵਾਲ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਹੈ

VOL. VIII]

ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

117

ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਹਾ ਸੀ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਜਗਤ ਰਾਮ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਕੌਣ ਉਤਰੇਗਾ-ਉਸਦੀ ਮਾਂ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਭਰਾ। ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਂ ਭਰਾਵਾਂ ਨਾਲੋਂ ਬਿਹਤਰ ਵਾਰਸ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਿਵਾਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰੈਟੀਗਨ ਦੇ ਕਸਟਮਰੀ ਲਾਅ ਦੇ ਡਾਇਜੈਸਟ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਨਾ ਸ਼ੱਕੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੁਭਾਨੀ ਦੇ ਕੇਸ (1), ਏ. ਮਰੇ ਹੋਏ ਦੀ ਮਾਂ ਮਰਦਾਂ ਦੇ ਵੰਸ਼ਜਾਂ ਜਾਂ ਵਿਧਵਾ ਦੇ ਨਾ ਹੋਣ ਤੇ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜੀਵਨ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪੈਰਾ 22 ਦੇਖੋ। ਮਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਸਵੈ-ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਤੇ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਧੀਆਂ ਜਾਂ ਜਮਾਂਦਰੂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਪਰਸਨਲ ਲਾਅ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਆਮ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਾਂ ਭਰਾਵਾਂ ਨਾਲੋਂ ਮਰੇ ਹੋਏ ਮਰਦ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੀ ਬਿਹਤਰ ਵਾਰਸ ਹੈ। ਫਿਰ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਰਿਵਾਜ-ਏ-ਆਮ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨਿਯਮ ਤੋਂ ਕੋਈ ਹਟਿਆ ਹੈ ਜੋ ਰਾਜਪੂਤ ਪਾਰਟੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਕਾਂਗੜਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਮਿਡਲਟਨ ਦੇ ਰਿਵਾਜ-ਏ-ਆਮ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਵਾਂਗਾ। ਸਵਾਲ ਨੰਬਰ 44 ਉਹਨਾਂ ਕੇਸਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਮਰਦ ਮਾਲਕ ਕੋਈ ਮਰਦ ਔਲਾਦ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦਾ। ਸਵਾਲ ਅਤੇ ਜਵਾਬ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ-

"ਪ੍ਰਸ਼ਨ 44... ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਮਰਦ ਮਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮਰਦ ਐਲਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਇੱਕ ਵਿਧਵਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਮਾਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਮਾਂ ਨੂੰ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਣ ਦਾ ਕੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ?"

ਉੱਤਰ- ਕਾਂਗੜਾ ਤਹਿਸੀਲ ਦੇ ਜਾਟਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਕਬੀਲੇ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਵਿਧਵਾ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਇੱਕ ਸੀਮਤ ਜੀਵਨ-ਸੰਪੱਤੀ ਤੱਕ ਬਰਾਬਰ ਕਾਮਯਾਬ ਹਨ।

ਜ਼ਾਹਰਾ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਔਰਤ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਣ 'ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਸਰਵਾਈਵਰ ਦੇ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਮਾਂਦਰੂ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਕਾਮਯਾਬ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਜ਼ਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਗੁਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

118

ਪੰਜਾਬ ਲੜੀ

[VOL. VIII]

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਿਵਾਜ-ਏ-ਆਮ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਮਰਦ ਮਾਲਕ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਉਸਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਉਸਦੀ ਵਿਧਵਾ ਅਤੇ ਮਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਜਾਇਦਾਦ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਵਾਲਾਂ ਅਤੇ ਜਵਾਬਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰੋ ਜੋ ਅਜਿਹੀਆਂ ਔਰਤ ਵਾਰਸਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸਵਾਲ ਨੰਬਰ 49 ਫਿਰ ਧੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰਾਸਤੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੁੱਤਰ ਅਤੇ ਵਿਧਵਾ ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਪਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਵਾਲ ਨੰਬਰ 50 ਤੋਂ 52 ਧੀਆਂ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ ਜਦੋਂ ਉਹ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਲਈ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਈ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਕੀ ਹੈ। ਸਵਾਲ ਨੰ: 53 ਧੀਆਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਧੀਆਂ (ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮਾਵਾਂ) ਨੂੰ ਕਾਮਯਾਬ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਫਿਰ ਆਉ ਸਵਾਲ ਨੰ: 54 ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਜੋ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ-

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 54-ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਆਦਮੀ ਮਰਦ ਦੇ ਵੰਸ਼ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵਿਧਵਾ, ਧੀ ਜਾਂ ਧੀ ਦੁਆਰਾ ਐਲਾਦ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਉੱਤਰ- ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੇ ਕ੍ਰਮ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ-

- (1) ਇੱਛਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ;
- (2) ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਮਾਂਦਰੂ;
- (3) ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਹਫ਼ੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ;
- (4) ਅਲਾ ਮਲਿਕ;
- (5) ਟਿਕਾ ਦੇ ਬਾਨੀ ਦੇ ਵੰਸ਼ਜ।

ਭਰਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਧਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸੀਮਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਕਾਰਨ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਸਫਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਜੀਵਨ-ਸੰਪੱਤੀ ਲਈ।

ਭਰਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੰਸ਼ਜ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਆਉਣਗੇ। ਜਿਹੜੇ ਮਰੇ ਹੋਏ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਵਿਧਵਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਅਤੇ ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਮਾਂ ਆਦਿ ਕਰਨਗੇ।

VIII]

ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

119

ਮਾਂ ਆ। ਵਸੀਅਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲੋਕ ਤਾਂ ਹੀ ਸਫਲ ਹੋਣਗੇ ਜੇਕਰ ਵਾਪਸੀ ਵਾਲੇ ਵਾਰਸ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਬੇਗਾਨਗੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ।"

ਇਸ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਮਾਂ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਉਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਮਰਦ ਦੇ ਵੰਸ਼ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਧੀ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਵਿਧਵਾ, ਧੀ ਜਾਂ ਐਲਾਦ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਵਾਲ ਇੱਕ ਮਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਜੋ ਸਵਾਲ ਨੰਬਰ 44 ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਵਾਲ ਨੰਬਰ 44

ਤੋਂ 53 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਰ ਵਾਰਸਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਮਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 5 ਤੱਕ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਕੰਪਾਈਲਰ ਦੀ ਝਲਕ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਅਤੇ ਇਹ ਬਿਆਨ ਕਿ ਭਰਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੰਸ਼ਜ ਪਹਿਲਾਂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਭਰਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ। ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਮਾਂ ਵੀ ਹੈ, ਸਿਰਫ਼ ਕੰਪਾਈਲਰ ਦੀ ਇੱਕ ਰਾਏ ਜਿਸਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਆਮ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜ ਦੇਵਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ।

ਸੋਹਨੂੰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਬਾਹਰਾ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ (1), ਕਾਂਗੜਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਘਿਰਥਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗੁਲਾਬੀ ਨੇ ਬਾਹਰਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾਤ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸਨੇ ਆਪਣਾ ਪਤੀ ਦੱਸਿਆ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਹੋਣ 'ਤੇ ਬਾਕੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਇੰਤਕਾਲ ਉਸਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਮੁਦਈਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਦਾਅਵਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਗੁਲਾਬੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਆਤਮਾ ਬੰਧੂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰਿਵਾਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੇ ਪਾਰਟੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਮੁਦਈਆਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਿਡਲਟਨ ਦੁਆਰਾ ਰਿਵਾਜ-ਏ-ਏਮ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 54 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਬ੍ਰੈਡਵੇ, ਜੇ. ਨੇ ਪੰਨਾ 434 'ਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਜਵਾਬ ਸੰਪੂਰਨ ਸਨ ਅਤੇ ਬਾਹਰ ਕੱਢੇ ਗਏ ਸਨ, ਅਰਥਾਤ, ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ। ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਕਦੇ ਵੀ ਇਸ ਵੱਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ।

120

ਪੰਜਾਬ ਸੀਰੀਜ਼

[VOL. VIII]

ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਸਵਾਲ ਨੰਬਰ 54 ਵਿੱਚ ਮਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਸ੍ਰੀ ਦਯਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਹਾਜਨ ਨੇ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਫੈਸਲੇ, ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 117 ਆਫ 1943 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪੁਰਸ਼ ਮਾਲਕ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਣ 'ਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਅੱਧੀ ਉਸ ਦੀ ਵਿਧਵਾ ਦੇ ਨਾਮ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਅੱਧੀ ਉਸਦੀ ਮਾਤਾ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰੇਂਕੂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਵਿਧਵਾ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਣ 'ਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਦੋ ਅਣਵਿਆਹੀਆਂ ਧੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਇੰਤਕਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਆਹ 'ਤੇ ਸਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਇੰਤਕਾਲ ਮਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਮਾਂ ਨੇ ਸ਼ਿਬਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਸਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਤੋਹਫ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪੁਰਸ਼ ਮਾਲਕਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਧੀ ਨੇ ਤੋਹਫ਼ੇ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਿਆਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਧੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਇੱਕ ਤਰਜੀਹੀ ਵਾਰਸ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਸਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਾਹਰੀ ਸ਼ਿਬਾ ਨੂੰ ਤੋਹਫ਼ੇ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਬਦਲ ਵਜੋਂ ਜੋ ਉਸਦੀ ਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲਿਆ ਸੀ।

ਰਿਵਾਜ-ਏਮ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੰਬਰ 44 ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਂਗੜਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਮਾਂ ਨੂੰ ਵਿਧਵਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ। ਫਿਰ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 49 ਨਜਿੱਠਿਆ। ਅਤੇ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਘੜਨ ਵੇਲੇ ਮਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮਾਂ ਨੂੰ ਵਿਧਵਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮਰਦ ਵੰਸ਼ਜਾਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਵਿਧਵਾ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਫਿਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 54 ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਦੁਬਾਰਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਘੜਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ ਮਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਮਾਂ ਹੈਰੀਜ਼, ਸੀ.ਜੇ. ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਰਹੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਸੀ। ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ-

"ਰਿਵਾਜ-ਏ-ਆਮ ਦੇ ਕੰਪਾਈਲਰ ਨੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫਰੇਮ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਮਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਭਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਬੀ ਦੀਆਂ ਵਿਧਵਾਵਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਸੀਮਤ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਫਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਇੱਕ ਜੀਵਨ ਸੰਪੱਤੀ ਲਈ। ਮਾਂ ਨੂੰ ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਯਾਨੀ ਸਵਾਲ 44 ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, ਵਿਧਵਾ ਦੇ ਨਾਲ ਸਫਲ ਹੋਣ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕੰਪਾਈਲਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 54 ਦੇ ਉੱਤਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਮਾਂ ਭਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੰਸ਼ਜਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰੇਗੀ, ਜਾਂ ਜੇ ਉਹ ਮਰ ਗਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਧਵਾਵਾਂ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ, ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 49 ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਧਵਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਆਹੀ ਧੀ ਤੋਂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਰੱਖੇ ਜੇ 5ਵੀਂ ਜਾਂ 7ਵੀਂ ਡਿਗਰੀ ਦੇ ਜਮਾਂਦਰੂਆਂ ਲਈ ਮੁਲਤਵੀ ਹੈ।

ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਇਹ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਸਵਾਲ-ਜਵਾਬ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਵਾਲ 44 ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਮਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਰਿਵਾਜ-ਏਮ ਦੇ ਸੰਗ੍ਰਹਿਕਾਰ ਨੇ ਜਵਾਬਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ। ਉਹਨਾਂ ਸਵਾਲਾਂ ਲਈ ਜੇ ਮਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਛੱਡ ਕੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਮੇਰੇ ਨਿਰਣੇ ਵਿੱਚ, ਇਹਨਾਂ ਜਵਾਬਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਮਾਂ ਵਿਧਵਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਵਾਰਸ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਵਿਆਹੀਆਂ ਧੀਆਂ ਲਈ ਤਰਜੀਹੀ ਵਾਰਸ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਮਾਊਂਟ ਪ੍ਰੋਜਨ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਉਹ ਸਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਆਪਣੇ ਲਈ ਲੈ ਲਵੇਗੀ। ਜੀਵਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਵਿਆਹੁਤਾ ਧੀ ਸਿਰਫ ਆਪਣੀ ਦਾਦੀ ਦੀ ਮੌਤ ਨੂੰ ਲੈ ਸਕਦੀ ਹੈ।"

ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਮਾਤਾ ਆਖਰੀ ਧਾਰਕ ਦੀ ਵਿਧਵਾ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਸਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 44 ਤੋਂ 54 ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ,

122

ਪੰਜਾਬ ਸੀਰੀਜ਼

[VOL. VIII]

ਬੈਂਚ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਕਾਂਗੜਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਰਿਵਾਇਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਰਾਸਤ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਮਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਧਵਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਮੈਂ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਸਤਿਕਾਰਤ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਕਾਂਗੜਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਰਿਵਾਜ-ਏ-ਆਮ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ, ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 44 ਤੋਂ 54 ਨੂੰ ਸਹੀ ਪੜ੍ਹਨ 'ਤੇ ਵਿਧਵਾ ਅਤੇ ਮਾਂ ਮਰਦ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਵਾਰਸ ਹਨ ਨੂੰ ਜੇ ਮਰਦ ਵੰਸ਼ ਨੂੰ ਛੱਡੇ ਬਿਨਾਂ ਮਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਦੂਜੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿਧਵਾ ਅਤੇ ਮਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਨ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਮਾਂ ਭਰਾਵਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਤਰਜੀਹੀ ਵਾਰਸ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਮਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਏ ਬਿਨਾਂ ਪੂਰਵ ਸੰਚਾਲਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਗਠਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਸਾਰੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਵਾਂਗਾ, ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਾਂਗਾ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਾਂਗਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਖਰਚੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਣਗੇ।

ਸੰਜੀਵ ਕੁਮਾਰ ਟਰਾਂਸਲੇਟਰ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।